

Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant/Brussel, West-Vlaanderen

Vlaams Parlement gaat op vlinderjacht

Twee derde van de vlindersoorten in Vlaanderen is uitgestorven of bedreigd. Oorzaken zijn de intensieve landbouw, versnippering van natuurgebieden en onze 'exotische' tuinen. Om te vermijden dat er nog meer soorten verdwijnen, buigt het Vlaams Parlement zich vandaag over de problematiek. De oplossing ligt bij sensibilisering en natuurbeheer.

Van onze medewerker Joachim Heyvaert

Brussel Wat hebben het pimperlauwtje, het spiegeldikkopje, het vals heideblauwtje en het verborgen boswitje gemeen, naast een mooie naam?

Het zijn enkele van de 20 soorten dagvlinders die inmiddels zijn uitgestorven in Vlaanderen. Dramatisch veel, op een totaal van 68 soorten, waarvan er nog eens 25 met uitsterven zijn bedreigd.

'We hebben heel wat soorten verloren door de intensivering van de landbouw sinds de jaren 50', zegt Dirk Maes van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (Inbo). Hij werkte mee aan de 'Rode lijst van Dagvlinders', die een overzicht biedt van de verschillende soorten in Vlaanderen en de mate waarin ze bedreigd zijn.

'Door de intensieve bemesting en de inname van akkerland zijn er steeds minder schrale gronden, zoals heide, waardoor ook de planten verdwijnen die er goed gedijen en populair zijn bij vlinders.'

Dat heel wat vlindersoorten gebonden zijn aan een heel specifiek biotoop maakt het er niet makkelijker op. Ook de versnippering van de natuurgebieden is een probleem.

'Er zijn meer aaneensluitende stukken groen nodig', zegt Bram Pauwels, professioneel vlinderkweker. 'Nu zijn natuurgebieden kleine eilandjes, waardoor de vlinders die er leven geen genen kunnen uitwisselen en gedoemd zijn om uit te sterven. Groene corridors tussen verschillende natuurgebieden zouden een oplossing kunnen zijn.'

Pauwels maakte een jaar geleden van vlinders zijn beroep. 'Ik heb van mijn hobby mijn beroep kunnen maken, door doosjes inheemse vlinders te verkopen. Die worden bijvoorbeeld gelost op huwelijken of communiefeesten. Zo wil ik helpen de populatie uit te breiden en de mensen te sensibiliseren.'

En de mensen zonder eigen bos of natuurgebied? 'De manier waarop we onze tuin aanleggen moet anders', vindt Pauwels. 'Een kortgeknipt gazon met exotische struiken en heesters, daar heeft een vlinder niets aan. Terwijl een paar kleine ingrepen al veel verschil kunnen maken(zie inzet) .'

Waarom zouden we al die moeite doen om vlindersoorten te behouden? 'Iedereen vraagt altijd maar naar hun nut', zegt Maes. 'Volstaat het dan niet dat ze gewoon heel mooi zijn? Bovendien zijn vlinders de waarschuwingsslampjes van het milieu. Omdat ze jaarlijks een volledige cyclus moeten doormaken, zijn ze erg kwetsbaar. Als er één keer iets misloopt, bijvoorbeeld een bodem die te voedselrijk is, zijn ze weg. Dat maakt ze een goede indicator van milieuproblemen.'

'Vergeet ook niet dat rupsen als voedsel dienen voor vogels en dat vlinders net als bijen voor de bestuiving van planten zorgen', vult Pauwels aan.

Slechte leerling

In de meeste buurlanden gaat het de vlinders een stuk beter af dan in Vlaanderen. 'Op Europees vlak zijn we een van de slechtste leerlingen van de klas. Enkel Nederland doet het nog iets slechter', zegt Dirk Maes van het Inbo.

Om te vermijden dat er hier nog meer soorten verdwijnen, diende Vlaams parlements lid Gwenny De Vroe (Open VLD) met enkele collega's van verschillende partijen een aanvraag tot resolutie in, waarin ze de Vlaamse regering oproept tot maatregelen.

'De regering zou kunnen beginnen met maatregelen te treffen in de natuurgebieden en bossen die ze bezit, beheert of subsidieert', zegt De Vroe. 'Zo moet er meer aandacht besteed worden aan de inrichting van geschikte biotopen. Verder moeten schoolkinderen, burgers en lokale besturen beter geïnformeerd worden.' De resolutie wordt vandaag besproken in de plenaire vergadering.

'Dat kan ik alleen maar toejuichen', zegt Pauwels. 'Het werd dan ook hoog tijd.' Hij heeft zelf nog een tip: 'Sinds een tiental jaar worden de wegbermen slechts twee keer per jaar gemaaid, een heel goede maatregel, want zo kan de natuur zijn gang gaan. Maar voor er gemaaid wordt, zou men beter eerst controleren of er geen nesten van vogels of insecten zijn, zoals in natuurgebieden wordt gedaan.'

Wie in deze tijd van het jaar vlinders wil zien, zal goed moeten zoeken. 'Het seizoen duurt van april tot oktober', zegt Pauwels. 'Maar er zijn enkele soorten waarvan de volwassen vlinders overwinteren in kelders en spleten in bomen. Als de temperatuur stijgt tot een graad of twaalf komen ze nog wel eens buiten.'